

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.07.2003, sp. zn. 7 Tdo 107/2003, ECLI:CZ:NS:2003:7.TDO.107.2003.1

Číslo: 26/2004

Právní věta: Protože trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák. spáchaný tím, že pachatel nesplní svou zákonnou povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu, není trestným činem trvajícím, je trestní postih za takové jednání vyloučen u těch pachatelů, kterým vznikla zákonná povinnost k podání návrhu na prohlášení konkurzu před 1. 5. 2000 (tj. před účinností zák. č. 105/2000 Sb.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.07.2003

Spisová značka: 7 Tdo 107/2003

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení povinnosti v řízení o konkursu

Předpisy: § 126 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněných M. P. a P. P. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2002, sp. zn. 8 To 214/2002 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 9. 4. 2002, sp. zn. 3 T 146/2001 a obvodnímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 9. 4. 2002, sp. zn. 3 T 146/2001, byli obvinění společně s obviněným P. N. uznáni vinnými:

- 1) trestným činem zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. protože v době od 1. 1. 1998 do dne sdělení obvinění, tj. do 28. 2. 2001 u obv. P. N., do 12. 2. 2001 u obv. M. P. a do 26. 2. 2001 u obv. P. P. o nevedli nebo nezajistili vedení účetnictví společnosti R., a. s., zejm. účetních knih, účetních zápisů a účetních dokladů podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v důsledku čehož ohrozili minimálně úhradu pohledávky FÚ pro P. 10 a včasné a řádné vyměření daně,
- 2) trestným činem porušení povinností v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák., protože

v době od 1. 5. 2000 do 24. 5. 2001 nepodali návrh na prohlášení konkurzu na společnost R., a. s., se sídlem v P., ačkoliv věděli, že je předlužena, čímž nesplnili povinnost vyplývající ze zákona č. 105/2000 Sb.

Za to byli podle § 125 odst. 1 a § 35 odst. 1 tr. zák. odsouzeni k úhrnnému trestu odnětí svobody každý v trvání 1 roku, jejichž výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 2 let.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2002, sp. zn. 8 To 214/2002, byla odvolání obviněných zamítnuta podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná.

Proti usnesení odvolacího soudu podali oba obvinění řádně a včas dovolání z důvodu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a obviněný P. P. též z důvodu § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. /správně písm. l) - viz zák. č. 200/2002 Sb./.

Obviněný M. P. ohledně tr. činu podle § 125 tr. zák. namítá v dovolání (doplněném podáním ze dne 19. 11. 2002), že nevedením účetnictví v případě, kdy objektivně ani neexistují údaje pro vyměření daně, nemůže dojít k ohrožení řádného a včasného vyměření daně. Jeho úmyslem nebylo nevést účetnictví a ohrozit tak jakákoliv práva. Ohledně tr. činu podle § 126 tr. zák. namítá, že měli snahu uvést stav ohledně společnosti R., a. s., do souladu s právními předpisy, když byl podán návrh na prohlášení konkurzu, ale řízení bylo pro nezaplacení soudního poplatku zastaveno. Neuvedli tak vše do pořádku pro nedostatek zkušeností s řízením akciové společnosti, pro zřejmé machinace předchozího jejího vedení a také pro nedostatek finančních prostředků. Ohledně obou trestných činů pak namítá, že nemůže být jejich pachatelem, když nebyl osobou odpovědnou za řízení společnosti, jejich zvolení valnou hromadou do představenstva společnosti je právně zcela irelevantní úkon na jehož základě se členy představenstva vůbec nemohli stát. I kdyby se tak platně stalo, pak již 20. 9. 1995 odstoupil z funkce místopředsedy společnosti R., a. s., a jeho funkce tak skončila dnem 31. 3. 1996, kdy odvolání měla projednat valná hromada, což doložil kopií odstoupení z funkce místopředsedy představenstva společnosti ze dne 20. 9. 1995 a návrhu na změnu zápisu v obchodním rejstříku ze dne 25. 10. 2002. Navrhl proto, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněný P. P. namítá, že i když byl usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. 11. 1995 zapsán jako člen představenstva společnosti R., a. s., z této funkce řádně odstoupil již dříve dopisem ze dne 20. 9. 1995. Bylo povinností představenstva projednat jeho odstoupení podle § 194 odst. 2 Obchodního zákoníku (dále jen obch. zák.). Protože k tomu nedošlo, zanikla podle § 66 odst. 1 obch. zák. jeho funkce člena představenstva okamžikem, kdy měla být projednána jeho rezignace na tuto funkci, což bylo v souladu s § 66 odst. 1 obch. zák. nejpozději do 31. 3. 1996. Sám se po podání rezignace na funkci již vůbec nepodílel na činnosti společnosti a necítil se být k tomu ani oprávněn, když předpokládal, že k jeho zápisu do obchodního rejstříku vzhledem k tomu ani nedojde a neobdržel ani příslušné usnesení rejstříkového soudu o jeho zápisu jako člena představenstva společnosti R., a. s. Dověděl se o tom až v průběhu trestního řízení. S poukazem na usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2002, sp. zn. F 52996/2002 - B207/1, z něhož plyne, že k zániku jeho funkce člena představenstva společnosti R., a. s., došlo ke dni 31. 3. 1996, nemohl po objektivní ani subjektivní stránce naplnit skutkové podstaty daných trestných činů, neboť v rozhodném období nebyl členem představenstva společnosti a tedy ani nositelem povinností uvedených v § 125 odst. 1 tr. zák. a § 126 odst. 2 tr. zák. Ohledně trestného činu podle § 126 odst. 2 tr. zák. rovněž namítá, že nepodání návrhu na prohlášení konkurzu lze trestně sankcionovat teprve od 1. 5. 2000, kdy nabyl účinnosti zák. č. 105/2000 Sb., ale společnost R., a. s., tuto povinnost splnila již 14. 4. 1998, tj. povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu byla splněna již před 1. 5. 2000. V důsledku nedostatečně zjištěného skutkového stavu tak došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutků. Přitom odvolacímu soudu vytýká, že zamítl jeho odvolání, aniž byly splněny podmínky

stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, když se zejména vůbec nezabýval jeho obhajobou, že k 31. 3. 1996 zanikla jeho funkce člena představenstva a nebyl tak osobou způsobilou naplnit zákonné znaky skutkové podstaty trestných činů podle § 125 odst. 1 a § 126 odst. 2 tr. zák. Navrhl proto, aby byla rozhodnutí soudů obou stupňů zrušena a byl zproštěn obžaloby, případně aby věc byla vrácena soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obou obviněných uvedl, že pokud dovolatelé namítají, že nebyli členy představenstva společnosti a poukazují na neúplnost dokazování, zpochybňují tento závěr soudů a jde proto o námitku skutkovou, kterou nelze v rámci deklarovaných důvodů dovolání uplatňovat.

Ve vztahu k trestnému činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. uvádí, že ve skutkové větě ani v odůvodnění rozhodnutí nejsou konstatovány takové konkrétní okolnosti, které by odpovídaly zákonnému znaku „... a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně“. Ohledně tohoto znaku nepostačuje pouze nekonkrétní údaj o pohledávce finančního úřadu, ale musí být podle jeho názoru konkrétně uvedeno u jaké daně, za jaké zdaňovací období a jakým způsobem bylo včasné a řádné vyměření ohroženo.

Ohledně trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák. uvádí státní zástupce, že obvinění dne 14. 4. 1998 podali návrh na prohlášení konkursu. I když podle § 3 odst. 3 zákona o konkurzu a vyrovnání, ve znění účinném od 1. 5. 2000, povinnost podat návrh na prohlášení konkursu není splněna, jestliže řízení bylo vinou navrhovatele zastaveno nebo jestliže byl návrh zamítnut, nemá tato zákonná fikce trestněprávní důsledky, protože by šlo o nepřípustné analogické rozšiřování skutkové podstaty tohoto trestného činu. Trestný čin podle § 126 odst. 2 tr. zák. není trvajícím a zákon postihuje jen nepodání návrhu a nikoli udržování protiprávního stavu. Okamžik vzniku povinnosti úpadce podat návrh na prohlášení konkursu je tak rozhodující z hlediska § 16 odst. 1 tr. zák. Protože v dané věci povinnost statutárních orgánů k podání návrhu vznikla již delší dobu před 1. 5. 2000, nepřichází s ohledem na § 16 odst. 1 tr. zák., když před 1. 5. 2000 nebylo jednání spočívající v nepodání návrhu na konkurs trestně postižitelné, v dané věci aplikace § 126 odst. 2 tr. zák. v úvahu. Navrhl proto, aby bylo usnesení odvolacího soudu podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušeno ohledně obou dovolatelů, za použití § 261 tr. ř. i ohledně obviněného P. N. a podle § 265l odst. 1 tr. ř. bylo odvolacímu soudu přikázáno věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud se předně nezabýval námitkou M. P., že jejich zvolení za členy představenstva společnosti je právně irelevantní akt, protože otázku neplatnosti usnesení valné hromady nepřisluší řešit soudu v trestním řízení (§ 200e odst. 1 o. s. ř.). Podle § 183 odst. 1 a § 131 odst. 1 obch. zák. bylo možno se domáhat u příslušného soudu vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady v tam uvedených hmotněprávních lhůtách (viz též Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. [1 Odon 101/97](#), publikovaný pod č. 5 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, sešit č. 1/2000).

Dovolateli uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. záleží v tom, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci tohoto důvodu lze proto namítat, že daný skutek byl nesprávně právně posouzen jako určitý trestný čin, ač jeho znaky nenaplnuje, že jde o trestný čin jiný anebo dané jednání není vůbec trestné. Nelze proto namítat nesprávnost skutkových zjištění samotných, která jsou pro dovolací soud závazná. Zjistily-li ale soudy, že obvinění se předmětného jednání dopustili jako členové představenstva R., a. s., a obvinění toto zjištění zpochybňují námitkou, že z funkce již v roce 1995 odstoupili, jde o námitku proti právnímu posouzení věci podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obvinění tak v rámci tohoto uplatněného dovolacího důvodu namítají, že rozhodnutí spočívá na jiném nesprávném hmotně právním posouzení, konkrétně příslušných ustanovení obch. zák. zabývajících se

odstoupením z funkce statutárního orgánu společnosti a zánikem této funkce. Ač obvinění tuto skutečnost namítali v průběhu celého řízení, soudy se touto otázkou vůbec nezabývaly.

Podle § 66 odst. 1 obch. zák. (v roce 1995 platném znění) osoby, které jsou členy statutárních či jiných orgánů společnosti, mohou ze své funkce odstoupit Výkon jejich funkce končí dnem, kdy jejich odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, který je zvolil nebo jmenoval, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy jinak. Tento orgán je povinen projednat jejich odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o jejich odstoupení dověděl, pokud společenská smlouva nebo stanovy neurčují lhůtu jinou.

Podle § 184 odst. 2 obch. zák. (v tehdy platném znění) se valná hromada koná nejméně jednou za rok a svolává ji představenstvo, pokud nestanoví tento zákon jinak, a to způsobem a ve lhůtách určených stanovami.

Podle čl. 9 odst. 4 Stanov a. s. způsob svolávání valné hromady ... se řídí obecně platnými předpisy, stanovami a jednacím řádem.

Podle čl. V. jednacního řádu valné hromady a. s. se valná hromada schází podle potřeby, nejméně jedenkrát za rok (odst. 1). Řádnou valnou hromadu svolává představenstvo podle čl. 9 odst. 4 stanov (odst. 2).

V daném případě byla orgánem, který měl projednat odstoupení obou obviněných z funkce valná hromada a. s., protože tímto orgánem byli dne 1. 3. 1995 zvoleni do představenstva a. s. Protože valná hromada se měla konat nejméně jedenkrát za rok a odstoupení obviněných z funkce dne 20. 9. 1995 měla projednat na svém nejbližším zasedání, skončil by výkon funkce obou obviněných dne 26. 10. 1995, kdy se podle notářského zápisu konala další valná hromada a. s. Tato však podle ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. (v tehdy platném znění) neprojednala jejich odstoupení z funkce, když obvinění, ač to bylo plně v jejich moci, tento bod ani nezařadili na pořad jednání. Jak vyplývá z obsahu uvedeného zápisu, tato valná hromada, na které byli oba obvinění přítomni, naopak potvrdila jejich zvolení za členy představenstva a. s., ke kterému došlo na jednání valné hromady dne 1. 3. 1995. Za této situace je tak odstoupení obviněných z funkce v představenstvu dne 20. 9. 1995 zcela bez významu a nemohlo tak na jeho základě dojít ke skončení výkonu funkce podle § 66 odst. 1 obch. zák. (v tehdy platném znění), ale až uplynutím pětiletého funkčního období podle § 194 odst. 2 obch. zák. Závěr soudů, že obvinění byli v rozhodné době členy představenstva společnosti R., a. s., je tedy správný a uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v tomto ohledu naplněn nebyl. Na této skutečnosti nic nemění ani usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2002, sp. zn. F 52996/2002, kterým byl v obchodním rejstříku vymazán zápis obviněných jako místopředsedu, resp. člena představenstva a. s. a rozhodnuto o zápisu zániku funkce u M. P. dne 31. 5. 2000 a P. P. dne 31. 3. 1996 s tím, že den změny zápisu nastává nabytím právní moci usnesení, tj. dne 13. 9. 2002. Toto rozhodnutí rejstříkového soudu, učiněné až poté co rozhodnutí v trestní věci obviněných nabylo právní moci, je novou skutečností (tzv. nova), které zákon v řízení o dovolání nepřipouští. Dovolací soud zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí i řízení mu předcházející posuzuje podle skutkového i právního stavu platného v době, kdy rozhodnutí bylo učiněno, popřípadě kdy bylo konáno řízení, jež mu předcházelo.

Oba obvinění rovněž shodně namítají, že nebyla prokázána subjektivní stránka jejich jednání. P. P. namítá, že nebylo prokázáno, že měl úmysl spáchat trestné činy podle § 125 odst. 1 a § 126 odst. 2 tr. zák. a od okamžiku, kdy předal svoji rezignaci na funkci člena představenstva společnosti, se přestal považovat za člena představenstva a na činnosti společnosti se vůbec nepodílel. M. P. namítá, že nebylo jeho úmyslem nést účetnictví a ohrozit tak jakákoliv práva, přičemž poukazuje mj. i na nedostatek zkušeností s řízením akciové společnosti. Pokud pak povinný subjekt nevyvíjí žádnou obchodní činnost, jak tomu bylo v případě jejich akciové společnosti, nemůže neexistence

„oprávněně (pro nečinnost) prázdných účetních knih ohrozit vyměření daně“.

Předně je nutno uvést, že na základě svého svobodného rozhodnutí se může stát podnikatelem každý, kdo splní proto předepsané zákonné podmínky. Tímto svým rozhodnutím, kterým vstupuje do často složitých právních a ekonomických vztahů upravených řadou zákonů, na sebe přebírá i odpovědnost, že bude řádně plnit povinnosti, které pro něj ze zákona vyplývají, resp. nést i případné trestní následky vyplývající z porušení těchto povinností. Je tedy zřejmé, že podnikatelem nemůže být každý, ale toliko ten, kdo má k tomu potřebné schopnosti, znalosti a předpoklady. Pokud se tedy obvinění nechali zvolit za člena resp. místopředsedu představenstva akciové společnosti, převzali tím na sebe také zodpovědnost za plnění svých zákonných povinností z toho vyplývajících a této zodpovědnosti se nemůžou zbavit tvrzením, že se podáním odstoupení z funkce již nepovažovali za člena statutárního orgánu a. s. nebo že nebyli schopni řídit společnost pro nedostatek zkušeností. Samotné tvrzení P. P., že se po předání rezignace na funkci člena představenstva a. s. (dne 20. 9. 1995) přestal za něj považovat a na činnosti společnosti se již vůbec nepodílel, je navíc v přímém rozporu s již zmíněným notářským zápisem z jednání valné hromady a. s. dne 26. 10. 1995, na kterém byl přítomen a potvrzen ve funkci a také se skutečností, že ještě v roce 1998 podali všichni tři návrh na prohlášení konkurzu.

Oba obvinění se tak dopustil daného jednání jednak z neznalosti, jednak na základě mylného výkladu příslušných norem práva trestního i mimotrestních norem, jichž se trestní zákon dovolává ve svých blanketních ustanoveních a jednali tak v tzv. negativním právním omylu. Negativní omyl o trestních normách a normách, jichž se trestní zákon dovolává však neomlouvá, neboť zde platí zásada, že neznalost trestního zákona a toho co je trestným činem neomlouvá. Z hlediska subjektivní stánky je proto zřejmé, že obvinění jednali v nepřímém úmyslu podle § 4 písm. b) tr. zák., když ohrožení majetkových práv jiného anebo včasného a řádného vyměření daně sice nebylo jejich přímým cílem, ale s ohledem na jejich zákonné povinnosti statutárních orgánů a při vědomí, že a. s. je značně zadlužena u celé řady subjektů, jim bylo lhostejné, zda takovýto následek nastane či nenastane a nepočítali s žádnou skutečností, která by vzniku tohoto následku mohla zabránit.

Pokud jde o námitku M. P., že v případě, kdy společnost nevyvíjela žádnou obchodní činnost, nemohlo dojít k ohrožení řádného a včasného vyměření daně, protože účetní knihy by byly v podstatě prázdné, je třeba uvést následující. Trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění se mj. dopustí ten, kdo nevede účetní knihy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně. Z hlediska hrozícího následku postačí k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu buď pouze ohrožení majetkových práv jiného nebo toliko ohrožení včasného a řádného vyměření daně (oba znaky jsou uvedeny alternativně). Pokud obviněný namítá, že k ohrožení majetkových práv třetích subjektů nedošlo a nemohlo dojít ani k ohrožení vyměření daně, jde ve své podstatě o námitku proti právnímu posouzení věci ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Ze skutkového zjištění soudu I. stupně, že „ohrozili minimálně úhradu pohledávky FÚ pro P. 10 a včasné a řádné vyměření daně“ (skutková věta ad 1. rozsudku), naplnění znaku trestného činu podle § 125 odst. 1 tr. zák., že „ohrozili tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně“, totiž spolehlivě dovodit nelze. V tomto směru státní zástupce správně namítá, že ve skutkové větě ani v odůvodnění soudních rozhodnutí nejsou konstatovány takové konkrétní okolnosti, které by tomuto zákonnému znaku odpovídaly a skutková věta vedle nekonkrétní zmínky o pohledávce finančního úřadu obsahuje pouze citaci zmíněného zákonného ustanovení. V tomto směru bude proto nutno provést další dokazování za účelem zjištění, jaká majetková práva a kterých subjektů byla ohrožena. Ve spise se již nachází listiny svědčící o tom, že vůči R., a. s., mají určité subjekty pohledávky a z toho vyplývající majetková práva. U těchto pohledávek je pak třeba zjistit alespoň jejich minimální výši. Pokud jde o daň, je třeba zjistit u jaké daně, v jakém rozsahu a za jaké zdaňovací období bylo její včasné a řádné

vyměření ohroženo. I když R., a. s., jako daňový subjekt nevykonával činnost nebo nepobíral příjmy podrobené dani, vyplývá ze spisu, že je vlastníkem L nemovitosti, daňová přiznání podával od roku 1993 a tuto povinnost přestal plnit v roce 1998. Úkolem soudu I. stupně proto bude doplnit skutková zjištění v uvedeném směru a na základě výsledku dokazování znovu ve věci rozhodnout.

Jiná situace je ohledně trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák., jímž byli obvinění rovněž uznáni vinnými. Obviněným je zde kladeno za vinu, že v době od 1. 5. 2000 do 24. 5. 2001 nepodali návrh na prohlášení konkurzu na společnost R., a. s., ..., ačkoliv věděli, že je předlužena, čímž nesplnili povinnost vyplývající ze zák. č. 105/2000 Sb. Obviněný M. P. v tomto směru namítá, že návrh na prohlášení konkurzu podali a bylo jejich snahou uvést vztahy okolo obchodní společnosti do souladu s právními předpisy. Obviněný P. P. pak přímo namítá, že trestní odpovědnost za tento trestný čin byla založena zák. č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000 a proto lze nepodání návrhu na prohlášení konkurzu trestně sankcionovat až od tohoto data, když povinnost k podání návrhu existovala již předtím a jejich společnost takovýto návrh podala již 14. 4. 1998, tj. splnila ji již před datem 1. 5. 2000.

Trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák. se dopustí ten, kdo nesplní svou zákonnou povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu. Tato skutková podstata byla zavedena do trestního zákona novelou provedenou zák. č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000, čímž se nepodání návrhu na konkurz stalo trestným. Povinnost k podání návrhu na prohlášení konkurzu, která je v nyní platném znění zák. č. 328/1991 Sb. o konkurzu a vyrovnání upravena v § 3 odst. 1 tohoto zákona (od 1. 5. 2000), ale byla do něj zavedena již předtím, a to novelou č. 94/1996 Sb. s účinností od 1. 6. 1996 v § 68a a později v § 4a odst. 1 novelou č. 12/1998 Sb. s účinností od 1. 4. 1998. Návrh na prohlášení konkurzu na společnost R., a. s., byl obviněnými podán dne 14. 4. 1998.

Ze znění ustanovení § 126 odst. 2 tr. zák., které postihuje nepodání návrhu, tj. nesplnění zákonné povinnosti, přitom vyplývá, že pro posouzení trestnosti jednání bude z hlediska § 16 odst. 1 tr. zák. o časové působnosti trestních zákonů rozhodující zjištění okamžiku vzniku této povinnosti, protože tento delikt není trestným činem trvajícím, tj. nepostihuje také udržování protiprávního stavu. Trestní postih podle § 126 odst. 2 tr. zák. je proto možný pouze u těch pachatelů, kterým uvedená povinnost vznikla po 30. 4. 2000 a nebyla řádně splněna, tj. pachatel zjistil, že je v úpadku a návrh na prohlášení konkurzu nepodal bez zbytečného odkladu podle § 3 odst. 1 zák. č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání.

I když v daném případě bylo řízení o návrhu na prohlášení konkurzu dne 17. 4. 1998 zastaveno (pro nezaplacení zálohy na náklady konkurzu), s ohledem na ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. o časové působnosti trestních zákonů se neuplatní ani ustanovení § 3 odst. 3 zák. č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, podle kterého povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu není splněna, jestliže řízení o návrhu na prohlášení konkurzu bylo vinou navrhovatele zastaveno nebo jestliže byl návrh zamítnut. Rovněž toto ustanovení uvedeného zákona bylo totiž zavedeno až novelou č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000.

Z uvedeného vyplývá, že právní posouzení skutku v bodě 2. rozsudku soudu I. stupně je nesprávné, pokud obvinění byli uznáni vinnými trestným činem porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák. za jednání, které v době jeho spáchání nebylo trestné. Obviněnými uplatněné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. tak jsou ve věci dány a jejich dovolání jsou důvodná. Nejvyšší soud proto zrušil ohledně dovolatelů usnesení odvolacího soudu v celém rozsahu a taktéž i rozsudek soudu I. stupně. Protože důvod, z něhož bylo rozhodnuto ve prospěch dovolatelů, prospívá také spoluobžalovanému P. N., bylo s ohledem na ustanovení § 265k odst. 2 tr. ř. a podle § 261 tr. ř. rozhodnuto též v jeho prospěch. Současně byla zrušena také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Soudu I. stupně, jehož rozhodnutí bylo také zrušeno, protože trpělo vadou vytýkanou dovolateli, bylo pak přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.